

REPUBLIKA SLOVENIJA

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

VMESNO POROČILO
O IZVAJANJU SREDNJEROČNEGA PROGRAMA
STATISTIČNIH RAZISKOVANJ
2008–2012

Ljubljana, 2010

Statistični svet Republike Slovenije

je na svoji 34. redni seji dne 12. novembra 2010

obravnava Vmesno poročilo o izvajanju Srednjeročnega programa
statističnih raziskovanj 2008–2012

in sprejel naslednji

SKLEP

»Statistični svet Republike Slovenije se je na svoji 34. redni seji dne 12. novembra 2010 pod točko 4 seznanil z Vmesnim poročilom o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2008-2012 in predlaga generalni direktorici Statističnega urada Republike Slovenije, da ga, upoštevajoč pripombe članov Sveta, sprejme.«

Dr. Anuška Ferligoj
Predsednica Statističnega sveta RS

KAZALO

Uvodna beseda generalne direktorice	5
Podlaga za pripravo vmesnega poročila	6
Strateške usmeritve državne statistike za obdobje 2008–2012	7
Pregled po statističnih področjih	12
Demografske in socialne statistike	12
Makroekonomske statistike	14
Poslovne statistike	15
Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo	16
Medpodročne statistike	16
Pogled naprej – prednostne naloge za drugo polovico srednjeročnega obdobja	18
Seznam uporabljenih kratic	21

UVODNA BESEDA GENERALNE DIREKTORICE

Sedanje srednjeročno obdobje se je začelo še v času gospodarske rasti, zdaj, na sredini tega obdobja pa tudi državna statistika vse bolj čuti posledice gospodarske in finančne krize. Nastale razmere zahtevajo še večjo skrbnost pri ravnanju z razpoložljivimi finančnimi sredstvi in posledično tudi s kadrovskimi viri, torej z zaposlenimi v državni statistiki.

Statističnemu uradu RS je do tega časa uspelo izpolnjevati predvidene naloge, zastavljeni cilji so bili večinoma doseženi. Izvajanje številnih statističnih raziskovanj je bilo v veliki meri racionalizirano, zlasti z intenzivnejšo izrabo in uporabo administrativnih in drugih sekundarnih virov podatkov ter s povezovanjem le-teh. S tem so se manjšale obremenitve poročevalskih enot, zmanjševali so se tudi stroški za izvedbo raziskovanj; hkrati pa bi Statistični urad tudi zato potreboval vse več za nove naloge boljše usposobljenih sodelavcev. Nove naloge so in bodo zahtevale vse več znanj, inovativnosti, prilagodljivosti. Prav zato je Statistični urad zaposloval – čeprav redko – le osebe s čim višjo izobrazbo; boljša znanja in usposobljenost zaposlenih pa je dosegal tudi z izobraževanjem in strokovnim usposabljanjem zaposlenih (izobraževanje je vedno ena izmed prednostnih nalog Statističnega urada).

V drugem delu tega srednjeročnega obdobja bo izpolnjevanje zastavljenih ciljev še veliko težje zaradi omejitev finančnih sredstev in s tem posledično kadrovskih virov. Ker je večina raziskovanj določena z zakonodajo EU, bo treba v okviru evropskega statističnega sistema in na nacionalni ravni določiti prednostne cilje in se posledično osredotočiti na najpomembnejša področja delovanja državne statistike. Statistični urad pa pri tem ne bo odstopal od dosežene ravni kakovosti svojih storitev. Priložnosti za prihranke pri stroških so v intenzivnem sodelovanju pri vzpostavitvah in vzdrževanju različnih administrativnih virov, v povezovanju med njimi ter v delovnem sodelovanju med pooblaščenimi izvajalci državne statistike in z različnimi institucijami v državni upravi. Kot je bilo že večkrat poudarjeno, poslanstvo Statističnega urada je zagotavljanje kakovostnih statističnih podatkov, in to poslanstvo namerava Statistični urad še naprej uresničevati.

Statistični urad bo tudi v prihodnje intenzivno sodeloval v Evropskem statističnem sistemu, zlasti pri pripravi skupne zakonodaje in posledično novih raziskovanj. Ne bomo pristajali le na širjenje zahtev, pričakujemo tudi zmanjšanje zahtev – z zavezo za kakovost izdelkov in s tem za zadovoljstvo uporabnikov statističnih storitev. Z mednarodnim okoljem bo Statistični urad sodeloval tudi pri izmenjavi in pridobivanju novih znanj.

Zahvaljujem sem vsem, ki so sodelovali pri pripravi tega dokumenta, predvsem pooblaščenim izvajalcem državne statistike za njihove prispevke.

Mag. Irena Križman

generalna direktorica Statističnega urada RS

PODLAGA ZA PRIPRAVO VMESNEGA POROČILA

Vlada Republike Slovenije je sprejela Srednjeročni program statističnih raziskovanj 2008–2012¹ (v nadaljevanju SPSR 2008–2012) 12. decembra 2007 (na svoji 150. redni seji pod točko 1.13); Statistični svet RS pa ga je obravnaval 24. septembra 2007 (na svoji 24. redni seji²). Zakon o državni statistiki nalaga v svojem 25. členu Statističnemu uradu RS (v nadaljevanju SURS), da v tretjem letu izvajanja srednjeročnega programa izdela vmesno poročilo o njegovem izvajanju in ga predloži Statističnemu svetu RS.

SURS je vmesno poročilo o izvajanju SPSR 2008–2012 pripravil v sodelovanju s **pooblaščenimi izvajalci dejavnosti državne statistike** (v nadaljevanju pooblaščeni izvajalci); ti so v tem srednjeročnem obdobju naslednji: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Banka Slovenije, Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, Ministrstvo za finance, Zavod RS za zaposlovanje in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Poleg omenjenega vmesnega poročila o izpolnjevanju srednjeročnega programa je SURS dolžan pripraviti letno – skupaj s pooblaščenimi izvajalci – tudi obširnejše poročilo o izpolnjevanju letnega programa statističnih raziskovanj in ga do 30. aprila predložiti Statističnemu svetu.

Struktura vmesnega poročila se ravna po strukturi SPSR 2008–2012; ta najprej predstavi poslanstvo, vizijo in vrednote državne statistike ter glavne cilje, nato pa razčlenjene strateške usmeritve za doseg zastavljenih ciljev in prednostna področja delovanja po posameznih statističnih poglavjih. Vmesno poročilo je osredotočeno na prvi dve leti srednjeročnega programa, in sicer na izpolnjevanje strategij in doseganje prednostnih ciljev po posameznih statističnih področjih. Najpomembnejše naloge, ki se bodo izvajale za izpolnjevanje ciljev SPSR 2008–2012 v drugem delu obdobja, so opisane na koncu tega poročila.

SURS in pooblaščeni izvajalci državne statistike so si v tem srednjeročnem obdobju zastavili naslednje cilje:

- skrb za kakovostno in uporabniku prijazno državno statistiko;
- fleksibilnost v odzivanju državne statistike na potrebe in zahteve uporabnikov z uporabo novih podatkovnih virov in z razvojem statističnih metod;
- krepitev zaupanja v državno statistiko in doseganje večje prepoznavnosti doma in v tujini;
- skrb za zaupanje in sodelovanje dajalcev statističnih podatkov ter racionalizacija zbiranja statističnih podatkov, zlasti s pomočjo uporabe administrativnih virov;
- strokovno izpopolnjevanje in oblikovanje novih inovativnih pristopov za doseganje večje delovne in procesne učinkovitosti;
- izboljšanje organizacijske kulture in motivacija zaposlenih;
- aktivno delovanje v domačem in mednarodnem statističnem okolju;
- nadaljevanje razvoja sistema državne statistike.

Za doseg navedenih ciljev so bile izoblikovane strateške usmeritve, za izpolnjevanje le-teh pa so bili izdelani letni akcijski načrti, rezultati izvajanja teh načrtov so opisani v letnih poročilih.

Za vsako vsebinsko poglavje so bile po statističnih področjih določene prednostne aktivnosti. Nekaj izmed teh je bilo že izvedenih (te so opisane v nadaljevanju), nekatere so se že začele izvajati, nekaj pa jih bo izvedenih v drugi polovici tega srednjeročnega obdobja (te so navedene v zadnjem poglavju tega dokumenta).

¹ Uradni list RS, št. 119/2007: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2007119&stevilka=5995> (prevzeto 25. 8. 2010).

² Glej: http://www.stat.si/drz_stat_svet_zapisniki.asp (prevzeto 25. 8. 2010).

STRATEŠKE USMERITVE DRŽAVNE STATISTIKE ZA OBDOBJE 2008–2012

Pravni okvir, ki omogoča **razvoj slovenske državne statistike**, sta Zakon o državni statistiki³ in vsakoletni program statističnih raziskovanj (pripravi ga SURS skupaj s pooblaščenimi izvajalci).

SURS je s pooblaščenimi izvajalci del Evropskega statističnega sistema (ESS)⁴, ki je odgovoren za razvoj, pripravo in izkazovanje evropske statistike. SURS in pooblaščenimi izvajalci prispevajo z aktivno udeležbo na vseh ravneh delovanja in odločanja v tem sistemu k razvoju tako evropske kot državne statistike. Predstavniki SURS-a delujejo v 78 različnih delovnih telesih, organiziranih v okviru ESS; v obdobju od začetka 2008 do konca junija 2010 so se udeležili več kot 400 sestankov teh teles.

K prenosu znanja in k razvoju državne statistike prispeva tudi aktivno delovanje v okviru OZN – v Statistični komisiji, UNECE Konferenci evropskih statistikov (CES), v Biroju CES ter v OECD – Odboru za statistiko. SURS sodeluje na področju statistike tudi z mednarodnimi znanstvenimi združenji, na primer z Mednarodnim statističnim inštitutom (ISI) ter z njegovo sekcijo – Mednarodnim združenjem za uradne statistike (IAOS). SURS je zelo dejavno sodeloval, dvostransko in mednarodno, pri razvoju in krepitevi statističnih sistemov držav prejemnic pomoči.

Sodelovanje z dajalci in uporabniki podatkov poteka v obliki že uveljavljenega in preizkušenega sistema Statističnega sveta RS⁵ in statističnih sosvetov⁶. V prvi polovici leta 2010 je delovalo 24 sosvetov; vanje je bilo vključenih več kot 400 zunanjih članov. Vsi sosveti, razen dveh, so imeli v tem srednjeročnem obdobju vsaj eno sejo (skupno izvedenih 45 sej od začetka leta 2008 do julija 2010). SURS je v želji, da bi delovanje sosvetov postalo še učinkovitejše, anketiral notranje in zunanje člane in na podlagi podanih predlogov pripravil novo organizacijsko navodilo za organizacijo sosvetov⁷. Statistični svet RS je imel v obdobju od začetka leta 2008 do avgusta 2010 osem rednih in dve dopisni seji.

Osnova za krepitev in napredek državne statistike je tudi *Kodeks ravnanja evropske statistike*⁸; uresničevanje načel, zapisanih v njem, zahteva kontinuirano izobraževanje in usposabljanje statistikov. Tako zaposleni na SURS kot zaposleni pri pooblaščenih izvajalcih so se aktivno vključevali v program internega izobraževanja na SURS-u in tudi v evropski program izobraževanja – ESTP.

Za razvoj državne statistike je pomembna tudi zaveza SURS-a, da bo postopno zmanjševal administrativne ovire za dajalce podatkov in tako zniževal bremena, in sicer z vse intenzivnejšo uporabo administrativnih virov podatkov. Z upravljavci administrativnih virov in z drugimi institucijami je SURS do avgusta 2010 sklenil 36 dogovorov in protokolov o posredovanju oz. izmenjavi podatkov ali aneksov k že obstoječim dogovorom.

V prvi polovici leta 2008 je SURS uspešno predsedoval Delovni skupini Sveta EU za statistiko. V tem času je bil, med drugim, dosežen napredek v razpravi o uredbi o evropski statistiki⁴,

³ Zakon o državni statistiki, ZDStA, Uradni list RS, št. 45/1995 in 9/2001, http://www.stat.si/doc/stat_urad/ZDStA_neuradno%20prečiščeno%20besedilo.pdf (prevzeto 5. 8. 2010).

⁴ Uredba (ES) št. 223/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o evropski statistiki ter razveljavitvi Uredbe (ES, Euratom) št. 1101/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o prenosu zaupnih podatkov na Statistični urad Evropskih skupnosti, Uredbe Sveta (ES) št. 322/97 o statističnih podatkih Skupnosti in Sklepa Sveta 89/382/EGS, Euratom, o ustanovitvi Odbora za statistične programe Evropskih skupnosti (32009R0223).

⁵ Glej: http://www.stat.si/drz_stat_svet.asp (prevzeto 25. 8. 2010).

⁶ Glej: http://www.stat.si/drz_stat_sosveti.asp (prevzeto 25. 8. 2010).

⁷ Glej: http://www.stat.si/stat_notranji.asp (prevzeto 5. 8. 2010).

⁸ Glej: http://www.stat.si/drz_stat_kakovost_kodeks.asp (prevzeto 5. 8. 2010).

dokumenta, ki vzpostavlja novo podlago za delovanje Evropskega statističnega sistema. Omenjeno uredbo sta Evropski parlament in Svet EU sprejela marca 2009.

V prvi polovici tega srednjeročnega obdobja je imela Slovenija pri Odboru OECD za statistiko še status opazovalke, 21. julija 2010 pa je uradno postala članica OECD.

Strategijo za nadaljnje zmanjševanje administrativnih bremen izvaja SURS na več načinov: z intenzivno uporabo razpoložljivih administrativnih virov, z aktivnim vključevanjem v medinstitucionalne delovne skupine za pripravo in izboljšanje administrativnih evidenc tudi za statistični namen, z uporabo naprednejših metod zbiranja podatkov ter s preverjanjem in izboljševanjem metod pri statistični obdelavi podatkov. Uspešnost teh prizadevanj potrjujejo številke o številu poročevalskih enot: teh je SURS imel v svojih adresarjih sredi prejšnjega srednjeročnega obdobja 275 tisoč, leta 2009 pa le še nekoliko več kot 102 tisoč. Zelo veliko razbremenitev bo v primerjavi s prejšnjimi popisi pomenil Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2011, saj bo v celoti izveden na podlagi že obstoječih administrativnih in statističnih virov podatkov. Slovenija je v svetovnem merilu ena redkih držav, ki bo pri tokratnem popisu prebivalstva prešla s terenskega zbiranja podatkov na registrsko izvedbo.

SURS izboljšuje sistem sprejemanja podatkov iz administrativnih virov⁹ in notranjega poslovanja z njimi; intenzivno vzpostavlja tudi e-poslovanje (to bo v redni delovni proces prenesel v letu 2011, v letu 2010 pa potekajo še testni postopki in se pripravlja akcijski načrt za prenos raziskovanj v produkcijski sistem). Ne glede na to pa SURS v sodelovanju z AJPES in CURS že pri več raziskovanjih izvaja elektronsko sprejemanje podatkov.

SURS aktivno sodeluje s pristojnimi institucijami pri *Programu Vlade RS za odpravo administrativnih ovir in zmanjšanje administrativnih bremen* za 25 % do leta 2012; s tem naj bi dosegli boljšo urejenost administrativnega okolja in hkrati vzpostavili tudi nove podatkovne vire za državno statistiko. SURS je sodeloval tudi v Eurostatovem programu merjenja administrativnih (statističnih) bremen in posredoval za ta namen vse dogovorjene podatke.

Na začetku tega srednjeročnega obdobja je na SURS-u začel delovati Metodološki svet¹⁰, ki skrbi za preverjanje in izpopolnjevanje metodologij statističnih raziskovanj ter spremlja vzpostavljanje in ukinjanje raziskovanj in s tem zagotavlja ravnotežje med potrebami uporabnikov in obremenjevanjem dajalcev podatkov.

Osnova za uveljavljanje **strategije kakovosti** v državni statistiki sta spoštovanje in uresničevanje načel Kodeksa ravnanja evropske statistike ter uveljavitev in upoštevanje standardne definicije kakovosti. Za ta namen je SURS uvedel v prakso redno pripravljane standardnih poročil o kakovosti¹¹ (SPK), in sicer s 5-letno periodiko. Navodila za pripravo SPK so bila posodobljena tudi s kazalniki za raziskovanja, ki za vir podatkov uporabljajo administrativne vire. Za raziskovanja, za katera je že bilo pripravljeno SPK, je bila uvedena praksa priprave krajših, letnih poročil o kakovosti¹²; ta se prevajajo tudi v angleščino. Uporabnikom so tako redno dostopne informacije o kakovosti objavljenih statističnih podatkov. S pripravo omenjenih poročil o kakovosti SURS sledi priporočilom Eurostata in zagotavlja mednarodno primerljivost kakovosti statističnih podatkov.

Skladno z načeli Kodeksa je SURS pripravil *Navodilo o revidiranju podatkov na SURS*¹³ in s tem določil natančna pravila za objavljanje začasnih oz. končnih podatkov.

⁹ Glej: http://www.stat.si/stat_notranji.asp (prevzeto 5. 8. 2010).

¹⁰ Glej http://www.stat.si/doc/stat_urad/Navodilo_preverjanje_metodologij_14-09-2007.pdf (prevzeto 5. 8. 2010).

¹¹ Glej: http://www.stat.si/metodologija_porocila-standardna.asp (prevzeto 5. 8. 2010).

¹² Glej: http://www.stat.si/metodologija_porocila-letna.asp (prevzeto 5. 8. 2010).

¹³ Glej: http://www.stat.si/stat_notranji.asp (prevzeto 5. 8. 2010).

SURS je spremljal tudi napredek pri uvajanju načel Kodeksa pri pooblaščenih izvajalcih državne statistike in o tem letno poročal Eurostatu. Napredek je bil zaznan predvsem pri statističnem izobraževanju, pri razbremenjevanju poročevalskih enot ter pri skladnosti podatkov in pravočasnosti objavljanja podatkov.

SURS je v zvezi z uveljavljanjem načel Kodeksa in z izboljševanjem kakovosti v statistiki intenzivno sodeloval z Eurostatom, v zadnjih letih tudi na najvišji ravni, in sicer v sponzorski skupini za kakovost (Sponsorship on Quality).

Eden izmed doseženih ciljev SURS-ove **strategije varstva podatkov** je spodbujanje zavedanja pomembnosti varovanja podatkov. Zato je SURS v sklopu nalog *Odbora za sistem upravljanja varovanja informacij (OSUVI)* – ta je bil ustanovljen konec leta 2008 – izvedel izobraževanje o varovanju informacij za vse zaposlene in tudi za predstavnike pooblaščenih izvajalcev. OSUVI je v sodelovanju z zunanjim izvajalcem izdelal varnostno oceno, na osnovi katere je bila skladno z mednarodnim standardom ISO 27001 izdelana krovna varnostna politika; tej bodo sledile področne varnostne politike. Poleg OSUVI-ja je redno deloval tudi *Odbor za varstvo podatkov (OVP)*; ta je v letu 2008 imel 18 sestankov in obravnaval 139 točk, v letu 2009 pa je imel 26 sestankov in obravnaval 177 točk. SURS je intenzivno izpopolnjeval tudi tehnične ukrepe za varovanje podatkov, zlasti pri sledljivosti podatkov.

Že vrsto let si vodstvo SURS-a prizadeva za primerno urejene prostore tudi z vidika varnosti; to naj bi bilo realizirano do konca tega srednjeročnega obdobja.

Za izvajanje **strategije sodelovanja s poročevalskimi enotami ter za zmanjšanje njihovih obremenitev** je SURS leta 2008 ustanovil *Odbor za povečanje poročanja v podjetjih* (v SPSR 2008–2012 načrtovan Odbor za presojo in uvedbo predlogov poročevalskih enot); njegova naloga je tudi predlaganje postopkov za izboljšanje stopnje odgovora (ta je sicer pereč problem vseh statističnih uradov) in spremljanje izvajanja teh postopkov.

SURS vzpostavlja kontaktni center za sodelovanje s poročevalskimi enotami; ta bo poročevalskim enotam omogočal, da po načelu »vse na enem mestu« izberejo način komuniciranja s SURS-om. Dosegljivost SURS-a se je povečala z vzpostavitvijo enotnega elektronskega naslova, uslužbenci SURS-a pa se trudijo odgovoriti na vprašanja in zahteve še isti delovni dan.

SURS skuša zmanjšati obremenitve poročevalskih enot tudi tako, da v izvajanje raziskovanj uvaja nove metodologije (npr. različne metode vzorčenja), različne načine zbiranja podatkov (npr. e-poročanje, papir, CATI, CAPI) in kombinacije le-teh ter da uporablja čim več administrativnih virov.

Prvi cilj **strategije diseminacije in komuniciranja z uporabniki** je zadovoljen uporabnik, zato SURS večino podatkov objavlja na svoji spletni strani www.stat.si, in to brezplačno, bodisi v obliki e-publikacij ali pa v elektronski bazi podatkov skladno z napovedmi v *Koledarju objav*¹⁴. Uporabnikom so na voljo tudi spletna orodja, ki omogočajo prikaz podatkov v času in prostoru. SURS tako krepi prepoznavnost in ugled blagovne znamke »SURS« in povečuje zadovoljstvo uporabnikov.

SURS v zadnjih letih promovira svojo dejavnost in tako hkrati dviga tudi raven statistične pismenosti z izdajanjem priročnih publikacij (*brošur*), v katerih predstavlja statistične podatke na poljudnejši način, v sliki in besedi. Svoje podatke in dejavnost SURS predstavlja tudi na rednih novinarskih konferencah in sporočilih za javnost.

SURS je podatke redno posredoval različnim mednarodnim institucijam, največ seveda Eurostatu, Statističnemu uradu Evropske unije. V sklopu projekta *European Statistical Data*

¹⁴ Glej: <http://www.stat.si/koledar.asp> (prevzeto 25. 8. 2010)

Support SURS nudi pomoč uporabnikom pri pridobivanju in uporabi statističnih podatkov Eurostata in je na tem področju med najuspešnejšimi v Evropi.

Strategija posodobitve informacijske tehnologije predvideva razvoj splošnih in generičnih programskih rešitev za procesno izvajanje obdelav podatkov (to pomeni uvajanje standardizacije in avtomatizacije posameznih procesov). V letu 2008 je bil končan projekt za prenovo procesov pri poslovnih statistikah (ISIS), financiran tudi iz evropskih sredstev, še vedno pa poteka uvajanje rešitev v redno delo SURS-a. Namen projekta je bil zagotoviti rešitve, ki bi povezale več infrastrukturnih nalog SURS-a, zlasti pripravo adresarjev, vzpostavitev infrastrukture za e-poročanje, standardizacijo vprašalnikov, obdelavo podatkov (razvoj poteka v smeri metapodatkovno vodenega procesa). V sklopu projekta so bile razvite in v redni proces uvedene aplikacije za tabelacijo, izračun standardnih napak, urejanje podatkov in vstavljanje manjkajočih vrednosti.

SURS izboljšuje povezljivosti med posameznimi tehnološkimi sistemi in uvaja storitveno usmerjeno arhitekturo, uvajajo se smernice in dobre prakse ITIL pri upravljanju informacijskih sistemov. SURS je tudi že začel razvijati rešitve v povezavi z uporabo mednarodnega standarda za izmenjavo statističnih podatkov in metapodatkov (SDMX).

Ustrezna tehnična infrastruktura zagotavlja informacijsko varnost. Izvedeni so bili postopki za zagotavljanje neprekinjenega poslovanja, zagotovljena sta stalna podpora uporabnikom in vzdrževanje tehničnega in programskega okolja.

Stalno posodabljanje programske opreme pomeni tudi stalno izobraževanje strokovnjakov za IT, tudi z mednarodnim sodelovanjem. Rezultat je učinkovit notranji in zunanji uporabniki informacijskih storitev, kar je cilj strategije SURS-a.

SURS je leta 2009 dokončno izvedel prehod v lokalno okolje (LAN) pri vseh statističnih procesih obdelav podatkov.

V izpolnjevanju **strategije upravljanja kadrovskih virov** je SURS že dosegel precejšnji del zastavljenih ciljev na področju izobraževanja: za zaposlene se vsako leto pripravi Katalog usposabljanj in izobraževanj (poleg Evropskega statističnega programa izobraževanja – ESTP). Izvedena so bila specifična izobraževanja za vodje organizacijskih enot. Vsako leto se objavi razpis za prijave za dodiplomsko in podiplomsko izobraževanje.

V postopku za sprejemanje novih kadrov se dosledno izvajajo preizkusi potrebnih znanj.

Na SURS-u deluje tudi Forum mladih statistikov; ta je skušal izboljšati povezovanje mladih statistikov in njihovo vključevanje v delo na SURS-u tudi tako, da pripravil izčrpano informacijsko brošuro z naslovom Sursko.

Skladno z zakonodajo potekajo letni pogovori z zaposlenimi; na podlagi informacij in predlogov, izraženih v teh pogovorih, ter na podlagi potreb procesa dela vodstvo spodbuja in izvaja kroženje zaposlenih med delovnimi nalogami, da bi se zagotovil nemoten in optimalen potek delovnega procesa.

SURS je pripravil letne in večletni kadrovski načrt, vodstvo SURS-a pa si bo tudi v prihodnje prizadevalo, da bo Vlada Republike Slovenije potrdila kadrovske načrte s številčno in po kompetencah ustrezno strukturo.

Za zagotovitev enostavnega dostopa do informacij in za tekoč pretok le-teh je bil v letu 2008 končan projekt novega intranetnega portala »surs.net«, ki je izboljšal komunikacijo med

zaposlenimi. Merjenje zadovoljstva zaposlenih je bilo izvedeno v letu 2009, na analizo in rezultate pa je vodstvo pripravilo odzivno poročilo.

Delovanje SURS-a se sistematično spremlja; izsledki tega spremljanja se objavljajo v četrletnem poročilu, ki ga obravnava vodstvo SURS-a.

Rešuje se tudi problem neustreznih delovnih prostorov SURS-a na dveh lokacijah; selitev na eno lokacijo je predvidena do konca tega srednjeročnega obdobja.

Strategija upravljanja finančnih virov: SURS je neposredni proračunski porabnik. Prvo polovico tega srednjeročnega obdobja je zaznamovala racionalizacija pri finančnih virih in potrošnji. SURS, kot je bilo že omenjeno, uporablja čedalje več administrativnih virov in tako bistveno zmanjšuje stroške; najboljši primer za to je prav Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2011, ki bo kljub najmanjšemu mogočemu finančnemu vložku dal kakovostne rezultate. Ocenjujemo namreč, da bo proračunski prihranek znašal več kot 12 milijonov EUR. SURS je izpolnil tudi vse mednarodne obveznosti, dogovorjene z rednimi programi sodelovanja z mednarodnimi ustanovami, kot so Eurostat, OZN, OECD.

Predvideno posodobitev opreme IT je SURS zaradi zmanjšanja proračunskih sredstev v letih 2009 in 2010 izvedel le delno.

S pridobljenimi evropskimi sredstvi je SURS izvedel več razvojnih projektov, pomembnih za posamezna področja ali za celoten urad.

PREGLED PO STATISTIČNIH PODROČJIH

Pri oblikovanju prednostnih nalog za tekoče srednjeročno obdobje je bila poleg nacionalnih zahtev in potreb upoštevana tudi vsebina srednjeročnega programa Evropske skupnosti 2008–2012¹⁵.

Skupno vsem statističnim področjem je **izpolnjevanje strategij** SURS-a, zlasti glede zmanjševanja obremenitev poročevalskih enot, glede vse intenzivnejše uporabe administrativnih virov, glede razvoja in uvajanja sodobnih metodologij, glede skrbi za kakovostne rezultate. Doba od konca opazovanega obdobja do objave podatkov je vsako leto krajša, vse več podatkov se objavlja na podatkovnem portalu SI-STAT¹⁶, hkrati pa SURS sledi tehnološkemu razvoju na področju naprednega zbiranja in objavljanja podatkov ter komuniciranja z dajalci in uporabniki podatkov.

Za doseganje primerljivosti statističnih podatkov je treba obvezno **uporabljati sprejete standarde**, kot so standardne klasifikacije ali nomenklature. Uvedba prenovljene *Standardne klasifikacije dejavnosti SKD 2008*¹⁷ v statistična raziskovanja in posledično objava podatkov po SKD 2008 je zaznamovala praktično vsa statistična področja, ne le poslovne statistike, ali pa jih še bo do konca tega srednjeročnega obdobja (npr. nacionalni računi). SURS je (oz. bo) pripravil tudi preračune časovnih vrst, ki jih je (oz. bo) objavil s prvo objavo po SKD 2008. Podatki po predhodni klasifikaciji dejavnosti SKD 2002 so objavljeni v arhivu podatkovnega portala SI-STAT Dejavnosti poslovnih subjektov v Poslovnem registru Slovenije (PRS), katerega skrbnik je AJPES, so od 1. januarja 2008 vodene po SKD 2008.

Na vseh statističnih področjih, na katerih potekajo aktivnosti, ki se nanašajo na statistično zakonodajo in razvoj metodologije, SURS, IVZ in Banka Slovenije tvorno sodelujejo z Eurostatom, zadnja pa tudi z Evropsko centralno banko, bodisi v obliki pisnih konzultacij ali z aktivnim sodelovanjem v različnih delovnih skupinah. Vse omenjene ustanove (SURS, IVZ in Banka Slovenije) pa vse več sodelujejo tudi z OECD, ne le z izmenjavo podatkov, temveč tudi s prevzemanjem metodoloških rešitev.

V naslednjih poglavjih so poudarjeni najpomembnejši doseženi cilji, načrtovani v SPSR 2008–2012. Podrobnejši dosežki so opisani v obširnejših letnih poročilih.

Demografske in socialne statistike

Največ dela na področju demografskih in socialnih statistik je bilo v prvem delu obdobja SPSR 2008–2012 povezanega s pripravami na **Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2011**; ta bo izveden samo na podlagi povezovanja obstoječih administrativnih in statističnih virov podatkov in bo tako **prvi registrski popis prebivalstva** v Sloveniji (to pomeni, da terensko zbiranje podatkov ne bo potrebno). Med pripravami na ta popis je bila ena najpomembnejših in osnovnih nalog pravočasna zagotovitev virov za izvedbo popisa. Največ aktivnosti pa je bilo namenjenih pripravi metodoloških rešitev in analizi kakovosti vhodnih podatkov, zato je bilo nujno intenzivno sodelovanje z upravljavci podatkovnih virov. Popis bo izveden tudi skladno z določili osnovne in izvedbenih uredb EU¹⁸.

¹⁵ Glej: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/about_eurostat/european_framework/ESS (prevzeto 6. 8. 2010).

¹⁶ Glej: <http://www.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp> (prevzeto 9. 8. 2010).

¹⁷ Glej: http://www.stat.si/skd_nace_2008.asp (prevzeto 9. 8. 2010).

¹⁸ Uredba (ES) št. 763/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o popisih prebivalstva in stanovanj (32008R0763).

SURS je v letu 2008 začel objavljati podatke skladno z novo **uredbo o statistikah migracij**¹⁹, ki je prinesla tudi spremembo definicije prebivalstva. Demografski podatki o migrantih so bili dopolnjeni s podatki iz priložnostnega modula v Anketi o delovni sili, in sicer o položaju migrantov in njihovih neposrednih potomcih na trgu dela. Položaj zaposlenih so osvetlili tudi podatki o nezgodah pri delu in o poklicnih boleznih – s področja, ki ga razvija **Inštitut za varovanje zdravja** (IVZ). Pri spremljanju ukrepov politike na trgu dela je SURS sodeloval z **Zavodom RS za zaposlovanje. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje** (ZPIZ) je dopolnil metodologijo obravnavanja uživalcev pravic iz naslova obveznega pokojninskega zavarovanja.

V statistiki trga dela je bilo izvedenih več aktivnosti za **razbremenitev poročevalskih enot**, in sicer v sodelovanju z različnimi institucijami, npr. z DURS-om (prevzem podatkov), z AJPES (skupna zbiranja podatkov).

V statistiki izobraževanja je SURS racionaliziral raziskovanja, predvsem s **pridobivanjem kakovostnih podatkov** iz različnih administrativnih virov od obeh področnih ministrstev ter od Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (npr. evidenca študentov, štipendiranje ipd.). Zelo pomembno za to področje statistike je bilo tudi uvajanje **Klasiusa**²⁰ v administrativno okolje in statistična raziskovanja.

SURS je v tem obdobju pripravil in uskladi tudi novo različico Standardne klasifikacije poklicev, SKP-08, Vlada RS pa junija 2010 sprejela Uredbo o Standardni klasifikaciji poklicev – **SKP-08**²¹.

Konec leta 2008 je bila sprejeta **Uredba v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu**²²; ta določa skupni okvir za sistematično pripravo statističnih podatkov s tega področja. IVZ in SURS pri tem sodelujeta, kakor tudi pri razvoju sistema zdravstvenih računov, pri razvoju različnih zdravstvenih kazalnikov in tudi pri objavljanju podatkov.

SURS je tudi začel pripravljati metodološke osnove za razvoj statističnega področja »varna hrana«.

Na področju statistike življenjske ravni je SURS razvijal anketne metodologije in objavljati podatke iz anket o življenjski ravni, intenzivno pa je razvijal tudi **statistiko stanovanj**; podatke zanjo pridobiva iz Registra nepremičnin (REN), katerega upravljavec je Geodetska uprava RS (ta register bo tudi eden izmed ključnih virov za popis prebivalstva v letu 2011).

SURS je v tem obdobju izvedel pilotno anketo o žrtvah kriminala, ki bo osnova za pripravo harmonizirane ankete na ravni EU v letu 2013.

¹⁹ Uredba (ES) št. 862/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o statistikah Skupnosti o selitvah in mednarodni zaščiti ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 311/76 o zbiranju statističnih podatkov o tujih delavcih (32007R0862).

²⁰ Uradni list RS, št. 46/2006: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=73174> (prevzeto 26. 8. 2010).

²¹ Uradni list RS, št. 50/2010: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=98520> (prevzeto 9. 8. 2010).

²² Uredba (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu (32008R1338).

Makroekonomske statistike

Na področju **nacionalnih računov** je SURS v prvem delu tega srednjeročnega obdobja uspešno sledil v SPSR 2008–2012 zastavljenim ciljem, ki se nanašajo na pripravo kakovostnih ocen nacionalnih računov skladno z zakonodajo EU. Pri tem so bile za zagotavljanje čim večje skladnosti ocen z Evropskim sistemom računov 1995 uvedene številne metodološke izboljšave, razširjen je bil nabor podatkov (npr. tabele ponudbe in porabe v stalnih cenah, regionalni računi po kohezijskih regijah, izdatki sektorja država po namenih na drugi ravni klasifikacije), skrajšani so bili roki pri nekaterih objavah (npr. BDP, nefinančni sektorski računi).

Dosežek razvojnega dela na področju **statistike cen** so bile objave novih podatkov, in sicer v sklopu cen življenjskih potrebščin objava posebnega indeksa cen s konstantnimi davčnimi stopnjami (HICP-CT), pa objava indeksa cen storitev pri proizvajalcih, izračunanega iz 18 delnih indeksov za izbrane storitvene dejavnosti ter objava indeksa cen novozgrajenih stanovanj, ki dopolnjuje indekse cen bivalnih nepremičnin. Uvedene so bile tudi nove metode korekcije cen. S tem so bili izpolnjeni vsi prednostni cilji iz SPSR 2008–2012, nadaljevale pa se bodo aktivnosti za doseganje boljše kakovosti rezultatov.

Statistiko zunanje trgovine sestavljata raziskovanji Intrastat (menjava blaga znotraj EU) in Extrastat (menjave blaga s tretjimi državami). Delo na obeh področjih je bilo v veliki meri osredotočeno na prilagajanje spremembam EU zakonodaje (sprejeti revidirani krovni uredbi za obe področji²³), na razbremenjevanje poročevalskih enot (višanje vrednosti vključitvenega praga) in na dvig kakovosti rezultatov (uporaba DDV podatkov, proučevanje asimetrij).

V **statistiki ekonomskih odnosov s tujino** je **Banka Slovenije** v skladu s SPSR 2008–2012 v letih 2008 in 2009 nadaljevala postopni prehod pri virih podatkov: s posrednega zbiranja podatkov preko poslovnih bank na neposredno zbiranje od ekonomskih subjektov, ki poslujejo z nerezidenti. Podatki plačilnega prometa s tujino se od leta 2009 skladno s stališči Evropske centralne banke (ECB) in Odbora za denarno, finančno in plačilnobilančno statistiko (CMFB) zbirajo le še za plačila nad 50.000 EUR in služijo predvsem za vzdrževanje kakovosti plačilne bilance.

Na delo na področju **statistike monetarnih finančnih institucij in trgov** so pomembno vplivali dopolnjeni in novi predpisi ECB. Kreditne institucije so v letu 2010 začele sporočati za več namenov razčlenjeni nabor podatkov, razširjen z zahtevami bančnega nadzora, s statističnimi dopolnitvami ECB in z drugimi potrebami BS. V okviru prizadevanj za racionalizacijo je BS na podlagi nove uredbe ECB v sodelovanju z Agencijo za trg vrednostnih papirjev uvedla nov in večnamenski način poročanja družb za upravljanje investicijskih skladov.

Ministrstvo za finance je poleg rednih nalog uvajalo načela iz priročnika Mednarodnega denarnega sklada o državni finančni statistiki²⁴; prilagoditve so bile potrebne predvsem pri zajemanju javnofinančnih transakcij in pri vzpostavitvi evidenc; te bodo omogočale pripravo bilanc stanja za institucionalni sektor države.

SURS, Banka Slovenije in Ministrstvo za finance so v letu 2009 podpisali nov *dogovor o sodelovanju na področju makroekonomskih in finančnih statistik*; ta razširja dogovor iz leta 2007 z novimi nalogami in oblikami sodelovanja.

²³ Uredba (ES) št. 222/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2009 o spremembi Uredbe (ES) št. 638/2004 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z blagovno menjavo med državami članicami (32009R0222) in Uredba (ES) št. 471/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o statistiki Skupnosti o zunanji trgovini z državami nečlanicami in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1172/95 (32009R0471).

²⁴ Manual on Government Finance Statistics 2001, glej: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/pdf/all.pdf> (prevzeto 10. 8. 2010).

Poslovne statistike

SURS je v prvi polovici obdobja SPSR 2008–2012 uspešno uvedel revidirano Standardno klasifikacijo dejavnosti – **SKD 2008** v kratkoročna in letna raziskovanja s področja poslovnih statistik (objavljene so bile tudi preračunane časovne vrste, večinoma od leta 2000 dalje). Objavljena je bila prenovljena Klasifikacija proizvodov po dejavnostih (CPA 2008). V letno statistiko industrije je bila uvedena Nomenklatura industrijskih proizvodov 2008 (NIP), ki je prav tako izvedena iz SKD 2008.

Pri mesečnih raziskovanjih s področja industrije, gradbeništva, trgovine na drobno in storitev je bilo zmanjšano število poročevalskih enot, k **razbremenjevanju** opazovanih populacij pa je največ prispevala uporaba administrativnih podatkov (DDV) pri izračunu prihodka od prodaje. Cilj SPSR 2008–2012 je bil tudi izboljšava kakovosti; ta cilj je SURS dosegel z razvojnimi nalogami na področju letnih raziskovanj trgovine, industrije, gradbeništva.

Strukturna statistika podjetij je sprva temeljila le na obstoječih administrativnih in statističnih virih podatkov, z novo uredbo²⁵ pa je SURS moral dopolniti izvajanje raziskovanja s terenskim zbiranjem podatkov o poslovnih storitvah; to nalogo je opravil v sodelovanju z AJPES. Podatki o vplivu globalizacije na blagovne in storitvene tokove med povezanimi in nepovezanimi podjetji so bili pridobljeni iz različnih administrativnih virov. SURS se je vključil tudi v izmenjavo individualnih podatkov z Evropskim registrom skupin podjetij (EGR), katerega namen je zagotavljanje podatkov o večnacionalnih skupinah v EU.

V raziskovanja v okviru **statistike transporta** je bila uvedena nova klasifikacija prepeljanega blaga, NTS 2007²⁶. Rezultat medinstitucionalnega sodelovanja z Upravo za pomorstvo ter Carinsko upravo RS in Policijo je bila opustitev papirnega poslovanja na področju statistike pristaniškega prometa in statistike mejnega prometa. Statistika transporta prispeva pomembne podatke tudi za različne strukturne in regionalne kazalnike ter za kazalnike trajnostnega razvoja.

Statistika turizma se razvija v smeri **celostnega pristopa spremljanja turizma**; v tem obdobju izvedena raziskovanja (na primer anketa o tujih turistih in anketa o tujih potnikih) so bila tudi vhodni vir podatkov za pripravo statistike plačilne bilance, nacionalnih računov in satelitskih računov s področja turizma. Za izboljšanje kakovosti nastanitvene statistike so bile uvedene metodološke spremembe pri izboru populacije opazovanja, pri ravnanju z neodgovorom ter pri načinu izkazovanja podatkov. Začel se je medinstitucionalni projekt za vzpostavitev centralnega poročanja nastanitvenih objektov; to bo bistveno razbremenilo poročevalske enote; v omenjenem projektu sodelujejo MNZ – Policija, Ministrstvo za gospodarstvo – Direktorat za turizem, DURS in SURS.

Po sprejetju nove zakonodaje EU s področja **energetike**²⁷ SURS intenzivno sodeluje z različnimi institucijami, ki razpolagajo s podatki s tega področja (z Ministrstvom za gospodarstvo – Direktoratom za energijo, z Javno agencijo za energijo, z Agencijo RS za okolje, z Institutom Jožefa Stefana in z drugimi), zato da bodo tudi za izračun novih kazalnikov s področja uporabe obnovljivih virov energije v največji možni meri uporabljeni administrativni viri. Vzpostavitev skupne zbirke podatkov bo prispevala tudi k poenotenju podatkov.

²⁵ Uredba (ES) št. 295/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2008 o strukturni statistiki podjetij (prenovitev) (32008R0295).

²⁶ Glej: http://www.stat.si/tema_ekonomsko_transport_klasifikacija_blaga.asp (prevzeto 10. 8. 2010).

²⁷ Uredba (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o statistiki energetike (32008R1099) in Direktiva 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (32009L0028).

Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo

SURS se je intenzivno pripravljala na izvedbo **Popisa kmetijstva 2010**; ta bo izveden kot kombinacija terenskega zbiranja podatkov in uporabe obstoječih statističnih in administrativnih virov; terensko zbiranje podatkov je bilo izvedeno junija in julija 2010, zajem administrativnih podatkov pa bo potekal še vse do sredine leta 2011. Pri pripravi administrativnih virov podatkov sodeluje tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Popis poteka skladno z zakonodajo EU²⁸. Skupaj s popisom na terenu je bilo izvedeno tudi raziskovanje o proizvodnih metodah na kmetijskih gospodarstvih.

SURS je izračunal in objavil rezultate **ekonomskih računov** za kmetijstvo in gozdarstvo ter pripravil tudi izračune različnih **prehranskih bilanc**; objavil jih je na podatkovnem portalu SI-STAT²⁹.

Na področju **statistike rastlinske pridelave in živinoreje** so bile pomembne tudi spremembe zakonodaje EU skoraj na vseh področjih; določilom teh uredb je bilo treba prilagajati nacionalne statistike. Sprejeta je bila tudi nova uredba EU s področja zagotavljanja statističnih podatkov o prodaji in porabi pesticidov; to pomeni za SURS novo področje zbiranja statističnih podatkov. Uredbe urejajo tudi uporabo administrativnih virov in s tem razbremenjevanje poročevalskih enot. Na podlagi administrativnih virov je bil v letu 2009 prvič izveden tudi desetletni popis vinogradov.

Medpodročne statistike

V to poglavje sodijo statistika okolja in trajnostnega razvoja, statistika znanosti in tehnologije, statistika informacijske družbe in regionalne statistike.

Značilnost **statistik okolja in trajnostnega razvoja** je razvoj metodologij raziskovanj z intenzivno uporabo administrativnih virov, ki jih zagotavljajo različne ustanove v Sloveniji, npr. Agencija RS za okolje (podatki o okolju, industrijskih in komunalnih odpadkih), Ministrstvo za okolje in prostor (podatki o javnem vodovodu, kanalizaciji, komunalnih odpadkih), Uprava RS za zaščito in reševanje pri Ministrstvu za obrambo (podatki o škodi, nastali zaradi elementarnih nesreč). Tako se poleg tega, da se razbremenijo poročevalske enote, doseže tudi racionalizacija v zbiranju podatkov, s tem pa tudi finančni prihranek. Z nekaterimi institucijami so že sklenjeni dogovori o posredovanju podatkov, z drugimi pa se SURS o tem še dogovarja.

V sklopu razvoja **okoljskih ekonomskih računov** SURS skladno z Eurostatovimi in drugimi mednarodnimi priporočili razvija račune okoljskih izdatkov, račune emisij v zrak in račune snovnih tokov.

V začetku leta 2010 je SURS izdal svojo prvo publikacijo o kazalnikih trajnostnega razvoja³⁰ (ta je nastala kot rezultat delavnice v sklopu pilotnega projekta za izbor in izračun ključnih kazalnikov trajnostnega razvoja). Proti koncu 2010 je izšla še druga, posodobljena izdaja te publikacije.

SURS je prvič spremljal podatke o državnih proračunskih sredstvih za raziskovalno-razvojne dejavnosti v skladu z revidirano **mednarodno klasifikacijo družbeno-ekonomskih ciljev**,

²⁸ Uredba Komisije (ES) št. 1242/2008 z dne 8. decembra 2008 o določitvi tipologije Skupnosti za kmetijska gospodarstva (32008R1242).

Uredba (ES) št. 1166/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o raziskovanjih strukture kmetijskih gospodarstev in metod kmetijske proizvodnje ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 571/88 (32008R1166).

²⁹ Glej: <http://www.stat.si/pxweb/Databse/Okolje/Okolje.asp> (prevzeto 10. 8. 2010).

³⁰ Glej: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3115 (prevzeto 11. 8. 2010).

NABS 2007³¹. Na področju statističnega spremljanja inovacijske dejavnosti so bili objavljeni podatki za obdobje 2004–2006, izvedeno pa je bilo raziskovanje za obdobje 2006–2008. V sklopu priprav na izvedbo novega raziskovanja o karieri doktorjev znanosti je bilo izvedeno pilotno raziskovanje; analizirani so bili obstoječi administrativni in statistični viri, ki bodo enakovreden vir podatkov za raziskovanje in ki bodo omogočili, da bodo poročevalske enote čim manj obremenjene.

Statistika informacijske družbe zagotavlja (tako kot tudi statistika znanosti in tehnologije) kazalnike, ki kažejo, kako se izpolnjuje Lizbonska strategija³². SURS je na tem področju izvajal raziskovanji o uporabi informacijsko-komunikacijske tehnologije v podjetjih ter v gospodinjstvih in pri posameznikih (vsako leto z drugim priložnostnim modulom); intenzivno je sodeloval tudi z evropskimi institucijami pri pripravi novega primerjalnega okvira »Digitalna Evropa«³³ (ta zagotavlja tudi podatke za spremljanje izvajanja strategije Evropa 2020³⁴).

Grafično prikazovanje podatkov olajša njihovo razumevanje, zato je SURS z novimi orodji in aplikacijami poenostavil dostop do tematskih kart in tudi do preglednic za daljše časovne vrste ter interaktivnega atlasa Slovenije. Na spletnem portalu SI-STAT objavljeni podatki so prikazani tudi po kohezijskih in po statističnih regijah ter po občinah – seveda za tista vsebinska področja, pri katerih je izkazovanje tovrstnih podatkov mogoče skladno s pravili za izkazovanje podatkov. V skladu s pobudo INSPIRE³⁵ je bila skupaj z Geodetsko upravo RS pripravljena nacionalna hierarhična mreža.

³¹ Glej: <http://www.oecd.org/dataoecd/62/38/43299905.pdf> in <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/klasif-druzbe-ekon-09.asp> (prevzeto 11. 8. 2010).

³² Glej: <http://www.evropa.gov.si/si/lizbonska-strategija/> (prevzeto 11. 8. 2010).

³³ Glej: http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/docs/benchmarking/benchmarking_digital_europe_2011-2015.pdf (prevzeto 11. 8. 2010).

³⁴ Glej: http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm (prevzeto 11. 8. 2010).

³⁵ Glej: <http://www.inspire.mop.gov.si/app/index.php> (prevzeto 11. 8. 2010)

POGLED NAPREJ – PREDNOSTNE NALOGE ZA DRUGO POLOVICO SREDNJEROČNEGA OBDOBJA

SURS bo SPSR 2008–2012 izpolnjeval tako, da bo sledil ciljem, ki so navedeni pri posameznih strategijah in prednostnim ciljem pri posameznih vsebinskih področjih. Na izvajanje nalog bo bolj kot v prvi polovici vplivala politika države z **vse večjo finančno in kadrovsko racionalizacijo**. Tudi zato bo SURS dosledno izpolnjeval strategijo zmanjševanja administrativnih bremen in strategijo sodelovanja s poročevalskimi enotami zaradi zmanjševanja obremenitev, prizadeval pa si bo za izboljšanje delovnih postopkov in za pridobitev čim več finančnih sredstev iz zunanjih virov, ob tem pa tudi analiziral realnost in ustreznost v Letnem programu statističnih raziskovanj opredeljenih nalog. Pri tem pa je treba upoštevati, da je pravna podlaga za večino statističnih raziskovanj vsebovana v statistični zakonodaji EU. Prav zato bo SURS tudi v prihodnje aktivno sodeloval v različnih delovnih skupinah Eurostata in skušal vplivati na premišljeno oblikovanje zakonodaje in določanje prioritetenih področij.

SURS bo pri svojem delu upošteval tudi sporočilo Evropske komisije z naslovom *Evropa 2020*³⁶, dokument Komisije za merjenje gospodarske uspešnosti in družbenega napredka³⁷, t. i. *Stiglitz-Sen-Fitoussijevo poročilo*, ter sporočilo Evropske komisije *BDP in več: merjenje napredka v svetu, ki se spreminja*³⁸, in tudi letni in srednjeročni delovni program Eurostata³⁹.

Največji del nalog na področju **demografskih in socialnih statistik** v drugi polovici tega srednjeročnega obdobja bo povezan z izvedbo Popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2011 (priprava vhodnih podatkov ter njihova obdelava) in potem s pripravo in z objavami v popisu pridobljenih podatkov. Te bodo prinesle nekaj novosti: popisni podatki bodo na primer tokrat popolnoma usklajeni s podatki redne demografske statistike o prebivalstvu; prvič bodo objavljeni podatki o generacijski sestavi gospodinjstev in sorodstvenih vezeh med člani gospodinjstev. Prvi podatki iz Popisa 2011 bodo predvidoma objavljeni že 4 mesece po referenčnem datumu popisa, torej konec aprila. Vsi podatki iz Popisa 2011 ne bodo objavljeni hkrati (objavljali se bodo postopoma).

Ob tem bo SURS sledil ciljem SPSR 2008–2012 tudi na drugih področjih demografskih in socialnih statistik: izvedel bo na primer ankete s področja izobraževanja odraslih ter nadaljnjega poklicnega usposabljanja zaposlenih, razvijal bo različne kazalnike s področja zdravja in zdravstvenega varstva, kazalnike s področja kriminalitete – če omenimo le nekatere.

Na področju **statistike nacionalnih računov** bo ena izmed najpomembnejših nalog priprava in uvedba novega Evropskega sistema računov. Za področje **statistike cen** smo zapisali, da so bili cilji SPSR 2008–2012 praktično že doseženi, zato bodo dejavnosti v naslednjih letih usmerjene v uvajanje nove strategije EU za področje cen (med drugim naj bi se dosegla večja povezanost med področjema cene življenjskih potrebščin in paritete kupni moči in s tem večja usklajenost pri opisu proizvodov). SURS in tudi Banka Slovenije bosta tudi v prihodnje iskala nove partnerje pri »proizvodnji« podatkov, hkrati pa stalno skrbela, da se kakovost podatkov ne bo zmanjševala, temveč da se bo ohranjala in tudi dvigala.

³⁶ Glej: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SL_ACT_part1_v1.pdf (prevzeto 20. 8. 2010).

³⁷ Poročilo Komisije so pripravili profesorji Joseph E. Stiglitz, Amartya Sen in Jean-Paul Fitoussi, glej tudi http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/documents/rapport_anglais.pdf (prevzeto 20. 8. 2010).

³⁸ Glej: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0433:FIN:SL:HTML>, 52009DC0433 (prevzeto 20. 8. 2010).

³⁹ Glej: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/about_eurostat/european_framework/ESS (prevzeto 22.9.2010).

SURS bo začel razvijati metodologijo za izračunavanje **indeksa storitvene proizvodnje**, enega izmed OECD-jevih glavnih ekonomskih kazalnikov (MEI)⁴⁰. S tem naj bi SURS zagotovil vse podatke, ki jih OECD objavlja v sklopu tega področja.

SURS-a in AJPES bosta še naprej sodelovala pri izpopolnjevanju **Poslovnega registra Slovenije** (PRS) in storitev za zagotavljanja podatkov o delih podjetja; to bo omogočilo tudi pripravo statistik na ravni regij in občin.

Leta 2011 bo SURS začel izvajati četrtletno **raziskovanje o poslovanju poslovnih subjektov**, in sicer v sodelovanju z Banko Slovenije in AJPES. Prvi podatki iz tega raziskovanja bodo objavljeni leta 2012; uporabljeni bodo tudi pri izračunu bruto domačega proizvoda ter pri analizi konsistentnosti med nefinančnimi in finančnimi sektorskimi računi.

SURS bo sodeloval tudi v Eurostatovem programu za prenovo, racionalizacijo in učinkovitejšo evropsko statistiko podjetij in trgovine z novimi tehnološkimi pristopi, imenovanem MEETS⁴¹, in sicer v različnih skupinah (t. i. ESSnet).

Skrb za **okolje in trajnostni razvoj** sodita med najaktualnejše sodobne teme, zato bosta razvoj kazalnikov in objavljane kakovostnih podatkov s tega področja prednostna naloga SURS-a tudi za drugi del srednjeročnega obdobja. Med drugim bo SURS razvijal in objavljaj račune izdatkov za okolje, podatke o izpušnih škodljivih snovi v zrak in račune snovnih tokov. To področje pa ne obsega le statistik okolja, ampak tudi aktivno delovanje na nacionalni in mednarodni ravni (npr. konferenca IAOS v Čilu⁴², Statistični dnevi v Radencih) in razvoj kazalnikov trajnostnega razvoja. Ti se nanašajo na okoljske statistike (npr. na statistiko oskrbe z vodo, odpadkov), pa tudi na področje transporta (npr. na obseg cestnega prometa), energetike (npr. na porabo energije), kmetijstvo (npr. na uporabo pesticidov), naravnih virov (npr. na obnovljive vire energije) v povezavi z družbeno-ekonomskimi kazalniki blaginje in medgeneracijskega sožitja. Omenjeni kazalniki se ne bodo izračunavali le na podlagi podatkov iz statističnih raziskovanj, ampak tudi na podlagi podatkov, pridobljenih iz različnih administrativnih virov (za pridobitev teh bo potrebno intenzivno medinstitucionalno sodelovanje).

Prvi vzvod rasti po strategiji Evropa 2020 je preiščljena rast, natančneje spodbujanje znanja, inovacij, izobraževanja in digitalne družbe. Za ta namen bo SURS tudi v prihodnje redno izvajal raziskovanja s področja **statistike informacijske družbe, inovacij ter znanosti** (tudi z metodološko podporo Eurostata in OECD ter s pridobivanjem evropskih sredstev).

Drugi popis, ki ga SURS izvaja v tem srednjeročnem obdobju, je **popis kmetijskih gospodarstev**; prvi del te naloge je bil že opravljen, njen drugi del – obdelava in objava popisnih podatkov – pa bo prednostna naloga v tem obdobju. Prvi podatki bodo objavljeni jeseni 2010, končni pa do konca leta 2011.

V letu 2011 bo po končanem testiranju v letu 2010 uvedeno v prakso **e-poslovanje**. To pomeni, da bodo poročevalske enote lahko same izbrale način poslovanja s SURS-om. Vključevanje raziskovanj v nov način poslovanja bo postopno; prednost bodo imela mesečna raziskovanja.

Strateška skupina za področje **odprave administrativnih bremen** (ta nadaljuje delo predhodne skupine in ga izpopolnjuje od jeseni 2009) bo aktivno spremljala zakonodajne in

⁴⁰ Glej: <http://www.oecd.org/dataoecd/49/27/2372508.pdf> in <http://www.oecd.org/dataoecd/9/55/37799074.pdf> (prevzeto 20. 8. 2010).

⁴¹ Sklep št. 1297/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o uvedbi Programa za posodobitev evropskih statistik podjetij in trgovine (MEETS) (32008D1297).

⁴² Glej: <http://encina.ine.cl/iaos2010ingles/Home.aspx> (prevzeto 20. 8. 2010).

druge dokumente, ki se nanašajo na vire podatkov. SURS bo nudil strokovno pomoč zunanjemu okolju pri pripravi in razvoju resornih statistik in tako prispeval k povečanju metodološkega znanju o pridobivanju in uporabi podatkov v okolju nosilcev resornih statistik in hkrati k zmanjšanju obremenitev s poročanjem za statistične namene.

Ne glede na racionalizacije pa bo SURS tudi v prihodnje nenehno skrbel za izboljševanje **kakovosti** svojih izdelkov in storitev. V letih 2011 in 2012 se bodo v procesu dela začela uresničevati priporočila iz dokumenta Smernice za kakovost, ki ga je SURS pripravil v zadnjem letu.

SURS je začel projekt **preнове svoje spletne strani** in s tem uresničuje prvi cilj strategije diseminacije, tj. »zadovoljen uporabnik«. Tudi to bo ena izmed prednostnih nalog druge polovice srednjeročnega obdobja.

Prav zaradi omejevanja zaposlovanja novih kadrovskega virov bo treba toliko bolj skrbeti za **izobraževanje zdaj zaposlenih kadrov**. Določena bodo kompetenčna področja in znanja za posamezne tipične poklice. Leta 2011 bo znova izvedena anketa o zadovoljstvu zaposlenih.

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

AJPES – Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
CATI – Computer Assisted Telephone Interviewing – računalniško podprto telefonsko anketiranje
CAPI – Computer Assisted Personal Interviewing – računalniško podprto osebno anketiranje
CES - Conference of European Statisticians – Konferenca evropskih statistikov
CMFB – Odbor za denarno, finančno in plačilnobilančno statistiko
CPA – Statistical Classification of Products by Activity in the European Economic Community – Klasifikacija proizvodov po dejavnosti
CURS – Carinska uprava Republike Slovenije
DDV – davek na dodano vrednost
DURS – Davčna uprava Republike Slovenije
ECB – European Central Bank – Evropska centralna banka
eDAMIS – electronic Data Administration Management Information System
EGR – EuroGroups Register – Evropski register skupin podjetij
ESS – evropski statistični sistem
ESTP – European Statistical Training Programme – Evropski program statističnega izobraževanja
EU – European Union – Evropska unija
HICP-CT – Harmonized Index of Consumer Prices at constant tax rates – Harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin s konstantnimi davčnimi stopnjami
IAOS - International Association for Official Statistics - Mednarodno združenje za uradne statistike
INSPIRE – Infrastructure for Spatial Information in the European Community – Infrastruktura za prostorske informacije v Evropski uniji
ISI – The International Statistical Institute – Mednarodni statistični institut
ISIS – Integrirani statistični informacijski sistem
IT – informacijska tehnologija
ITIL – Information Technology Infrastructure Library: nabor priporočil in najboljših praks, ki organizacijo vodi pri »IT Service Management-u«, ki so osnovane in so v skladu s poslovnimi zahtevami, strategijo in cilji organizacije.
IVZ – Inštitut RS za varovanje zdravja
KLASIUS – Klasifikacijski sistem izobraževanja in usposabljanja
LAN – strežniško okolje
MEETS – Modernisation of European Enterprise and Trade Statistics – Modernizacija evropskih podjetij in trgovinskih statistik
MEI – Main Economic Indicators – glavni ekonomski kazalniki OECD-ja
MNZ – Ministrstvo za notranje zadeve
NABS – Nomenclature for the analysis and comparison of scientific programmes and budgets – Klasifikacija družbeno ekonomskih ciljev raziskovalno-razvojne dejavnosti
NIP – Nomenklatura industrijskih proizvodov
NST - Nomenclature for Transport Statistics – Klasifikacija prepeljanega blaga v statistiki transporta
OECD – Organisation for Economic Cooperation and Development – Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
OSUVI – Odbor za sistem upravljanja varovanja informacij
OVP – Odbor za varstvo podatkov
OZN – Organizacija združenih narodov
PRS – Poslovni register Slovenije
REN – Register nepremičnin, ki ga je vzpostavila in ga vzdržuje Geodetska uprava Republike Slovenije
SDMX – Statistical Data and Metadata eXchange – standard za izmenjavo statističnih podatkov in metapodatkov
SI-STAT – podatkovni portal SURS-a
SKD – Standardna klasifikacija dejavnosti
SKP – Standardna klasifikacija poklicev
SPK – Standardna poročila o kakovosti
SPSR – Srednjeročni program statističnih raziskovanj
SURS – Statistični urad Republike Slovenije
UNECE - The United Nations Economic Commission for Europe - Ekonomska komisija Združenih narodov za Evropo
ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje